

سیف الحجج

پژوهه تاریخی (۲۸)

شیخ شهید

در شناخت زندگی، زمانه و اندیشه‌های مشروعه‌خواه بزرگ، شهید حاج شیخ فضل الله نوری
ویراست ۲

انتشارات دبیدمان

فهرست

۷	پیشگفتار
۹	مقدمه
گفتار اول	
۱۳	زندگی و زمانه شیخ فضل الله
۱۳	از عدالت خانه تا مشروطه
۱۵	نظریه مشروطه مشروعه
گفتار دوم	
۲۱	شیخ و مشروطه
۲۲	شیخ فضل الله نوری و مشروطیت
۲۵	قضاوت درباره شیخ
گفتار سوم	
۲۷	شبها ت علیه شیخ
۲۷	آیا شیخ فضل الله عامل روس ها بود؟
۲۵	ماجرای رشوه گیری شیخ فضل الله چیست؟
۴۱	آیا شیخ از محمدعلی شاه پول گرفت؟
۴۴	آیا مخالفت شیخ با مشروطه بر سر قالیچه ریاست بود؟

گفتار چهارم

مشروطه‌خواهی یا مشروعه‌خواهی؟

۵۱ ..... دوگانه مشروطه-مشروعه

۵۵ ..... آخوند خراسانی چه برداشتی از مشروطیت داشت؟

۶۱ ..... مشروعه‌خواهی شیخ فضل الله

گفتار پنجم

جهد شیخ در ماجرای متمم قانون اساسی

۶۹ ..... اجمالی از تاریخچه موضوع

۷۱ ..... متمم چه بود؟

۷۳ ..... موارد اختلافی

گفتار ششم

شهادت شیخ

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشگفتار

انقلاب اسلامی نعمت بی‌بدیلی بود که رهین ملت ایران شد تا مسیر تمدن‌سازی اسلامی و الگو شدن برای جهان بشریت را پیماید و البته در این طریق، راه ناپیموده هنوز زیاد است و نیازمند گام‌هایی استوار و خردورزانه هستیم
انتشارات دیدمان و نیز اندیشگاه گفتمان، مسیر مطلوب خود را حرکت در چارچوب الگوی امام-امت می‌دانند و بر این اساس، مبنای گفتمان‌سازی جهادگران فکری این مجموعه بر پایه‌ی تبیین بیانات و دغدغه‌ها و مطالبات سیاسی-فرهنگی حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و تولید پژوهش‌های معرفتی و راهبردی معطوف به این مهم است. انتشارات دیدمان بر آن است که در مسیر یک جهاد فکری

و اعتقادی منسجم و متنعن با پاسخگویی مستدل و منطقی به پرسش‌ها و مسئله‌های کنونی جامعه، گره‌گشایی از معضلات فکری و نظری و شبهه زدایی و تولید تحلیل و تأملات سالم و پالوده از کج‌اندیشی و انحراف، گام بردارد. پژوهه تاریخی حاضر حاصل تلاش جمیع از پژوهشگران اندیشكده برهان است که به بررسی ابعادی از زندگی و زمانه شیخ فضل الله نوری می‌پردازد. لازم است از خدمات آقایان سیدحسین علوی، علی ابوالحسنی و خانم‌ها ملیحه خوشبین و خدیجه داداشی که در نگارش این اثر مشارکت داشته‌اند، کمال سپاسگزاری به عمل آید.

امید است این اثر، گامی کوچک اما مؤثر در شناخت و تعمیق گفتمان تمدن‌ساز انقلاب اسلامی و بازخوانی اندیشه‌های ناب اسلامی و مورد رضایت پرچمدار هدایت بشر، حضرت ولی‌عصر (عج) قرار گیرد.

سید امیرعلی ناقدی

مدیر مسئول انتشارات دیدمان